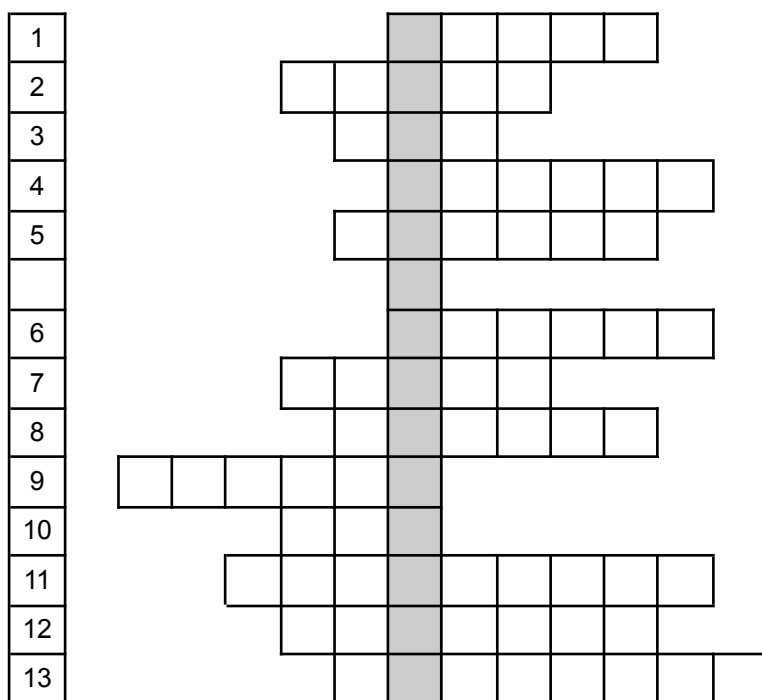

VČELÍSEK 9/2025

Máme tu první podzimní měsíc roku 2025 a s ním přichází další číslo našeho časopisu. Budeme se samozřejmě kromě včel medonosných věnovat i dalším krásám přírody.

Doplňovačka

1. Barva, kterou použijeme pro značení včelích matek v roce 2030.
2. Velký hmyz, který pro své larvy loví různý hmyz. Troufne si i na naše včely medonosné. Jeho barva je černá a žlutá.
3. Zařízení, pomocí kterého se pomocí velkého tlaku získává šťáva z ovoce. Dříve se využívalo i pro získávání medu z plástů.
4. Nástroj, který slouží k prvnímu oddělení medu od pevných částic během vytáčení medu.
5. Velký savec, který má v oblibě med. Dokáže během jedné návštěvy včelnice zničit celé úly.
6. Samec včely.
7. Jiným slovem "dýmák".
8. Sladká šťáva k květech rostlin, pomocí které jsou lákány opylovatelé.
9. "Beznohá" ještěrka, se kterou se můžete potkat i v okolí úlů.
10. Část peněz, kterou musí odvézt ze svého zisku státu každý vydávající člověk.
11. Včelí "krev".
12. Noční motýlek, jehož larvy dokáží zničit celé včelstvo, zejména jeho plásty.
13. Patro úlu.

Masožravý hmyz na zahradě

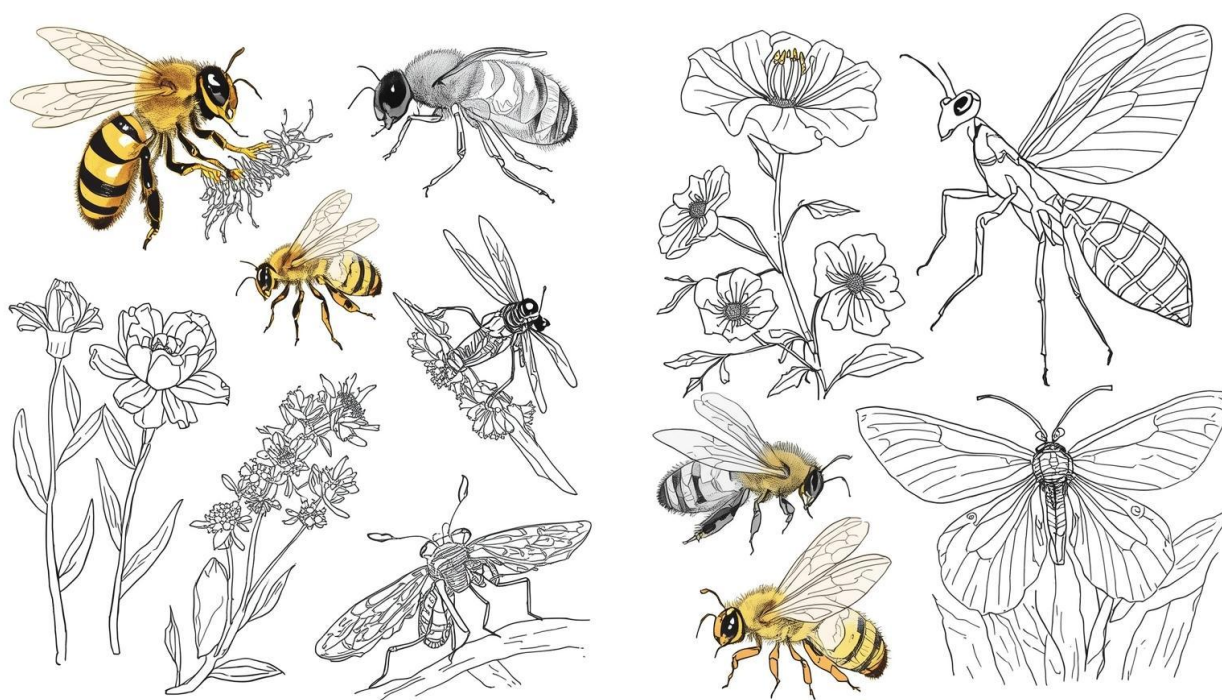
Na zdi našeho domu se vyhřívala kudlanka nábožná.

O kudlankách můžeme nalézt mnoho zajímavých informací. Vybral jsem jich několik pro vás.

- **Kanibalistické rituály při páření:** Kudlanky jsou proslulé tím, že samička během páření, nebo po něm, často sežere samečka. Obvykle začíná hlavou, aby ochromila jeho nervovou soustavu, a pak pokračuje zbytkem těla.
- **Název spojený s modlením:** Kudlanka získala svůj český název podle charakteristického postoje, kdy přední nohy drží složené před sebou. Tento postoj připomíná lidské ruce sepjaté k modlitbě. Její latinský název **Mantis religiosa** znamená doslova "věšdecký hmyz" nebo "modlící se hmyz".
- **Dokonalý predátor:** Kudlanky jsou mistři maskování a lovu. Mají trojúhelníkovou hlavu, kterou dokáží otočit o 180 stupňů, a velké složené oči, které jim umožňují vidět do všech stran. Jsou vybaveny silnými, trnitými předními končetinami, které fungují jako rychlé pasti na kořist.
- **Jediný hmyz s 3D viděním:** Kudlanky jsou jediným bezobratlým, který dokáže vidět stereoskopicky, tedy vnímat hloubku a trojrozměrný prostor. Díky tomu dokáží přesně odhadnout vzdálenost ke kořisti.

- **Největší druh sežere i malé ptáky:** Kudlanky se živí hlavně menším hmyzem, ale ty největší druhy, jako je například kudlanka čínská (*Tenodera sinensis*) nebo kudlanka obecná (*Stagmomantis californica*), dokáží ulovit a pozřít i menší obratlovce, jako jsou ještěrky, žáby, myši a dokonce i kolibříci.
- **Jediný hmyz s jedním uchem:** Kudlanky mají pouze jedno ucho, které je umístěno na spodní straně hrudi mezi nohama. Toto jediné ucho jim umožňuje vnímat zvuky o vysoké frekvenci, což jim pomáhá uniknout před netopýry, jejich přirozenými predátory.

Omalovánka

Vybarvěte si obrázky hmyzu a rostlin, které pro vás připravila umělá inteligence od Canvy.

Kvízové otázky

Kromě včel medonosných se v kvízových otázkách začneme zabývat i jinými opylovači a dalšími krásami přírody.

1. Povrch hmyzího těla je tvořen dvěma hlavními látkami - chitinem a
 - a. serotoninem
 - b. saponinem
 - c. sklerotinem
2. Včelí matky bývají značeny různými barvami, aby se poznal jejich věk. Kolik barev se pro to používá?
 - a. 4
 - b. 5
 - c. 6
3. Jakou výhodu má čmelák oproti včele medonosné pro opylení některých rostlin?
 - a. Čmelák je oproti včele věrný jednomu druhu květů.
 - b. Čmelák dokáže létat při nižších teplotách než včely medonosné.
 - c. Čmelák potřebuje ke své výživě méně pylu než včela.
4. Čím se živí vosy?
 - a. Vosy loví jiný hmyz. Živí se svalovinou v tělech hmyzu. Hmyzem se živí i jejich larvy.
 - b. Vosy se živí jiným hmyzem, larvy vos potřebují ke svému životu sladké šťávy, například nektar z květů.
 - c. Larvy vos se živí jiným hmyzem, který uloví dospělé vosy. Dospělé vosy se naopak živí sladkými šťávami.
5. Z čeho staví buňky pro vývoj plodu včely medonosné a z čeho například vosy obecné?
 - a. Včely medonosné staví své buňky z vosku, vosy ze směsi dřeva a svým slin.
 - b. Včely medonosné staví své buňky z papíroviny, vosy z tzv. vosího vosku.
 - c. Včely medonosné staví své buňky z vosku, vosy také.
6. Která z rostlin poskytuje pastvu hmyzu na podzim?
 - a. tavolník bílý
 - b. pámelník bílý
 - c. šeřík obecný
7. Čím hmyz dýchá?
 - a. plícemi
 - b. žábami
 - c. vzdušnicemi
8. Co není produkt včel medonosných?
 - a. vosk
 - b. mateří kašička
 - c. medovina

Vybraná řešení

Doplňovačka

1					M	O	D	R	Á			
2			S	R	Š	E	Ň					
3				L	I	S						
4					C	E	D	N	Í	K		
5				M	E	D	V	Ě	D			
6					T	R	U	B	E	C		
7				K	U	Ř	Á	K				
8					N	E	K	T	A	R		
9	S	L	E	P	Ý	Š						
10				D	A	Ň						
11			H	E	M	O	L	Y	M	F	A	
12				Z	A	V	Í	J	E	Č		
13					N	Á	S	T	A	V	E	K

1. Barva, kterou použijeme pro značení včelích matek v roce 2030.
2. Velký hmyz, který pro své larvy loví různý hmyz. Troufne si i na naše včely medonosné. Jeho barva je černá a žlutá.
3. Zařízení, pomocí kterého se pomocí velkého tlaku získává šťáva z ovoce. Dříve se využívalo i pro získávání medu z plástů.
4. Nástroj, který slouží k prvnímu oddělení medu od pevných částic během vytáčení medu.
5. Velký savec, který má v oblibě med. Dokáže během jedné návštěvy včelnice zničit celé úly.
6. Samec včely.
7. Jiným slovem "dýmák".
8. Sladká šťáva k květech rostlin, pomocí které jsou lákány opylovatelé.
9. "Beznohá" ještěrka, se kterou se můžete potkat i v okolí úlů.
10. Část peněz, kterou musí odvézt ze svého zisku státu každý vydělávající člověk.
11. Včelí "krev".
12. Noční motýlek, jehož larvy dokáží zničit celé včelstvo, zejména jeho plásty.
13. Patro úlu.

Kvízové otázky

1. Povrch hmyzího těla je tvořen dvěma hlavními látkami - chitinem a
 - a. serotoninem
 - b. saponinem
 - c. sklerotinem**
2. Včelí matky bývají značeny různými barvami, aby se poznal jejich věk. Kolik barev se pro to používá?
 - a. 4
 - b. 5**
 - c. 6
3. Jakou výhodu má čmelák oproti včele medonosné pro opylení některých rostlin?
 - a. Čmelák je oproti včele věrný jednomu druhu květů.
 - b. Čmelák dokáže létat při nižších teplotách než včely medonosné.**
 - c. Čmelák potřebuje ke své výživě méně pylu než včela.
4. Čím se živí vosy?
 - a. Vosy loví jiný hmyz. Živí se svalovinou v tělech hmyzu. Hmyzem se živí i jejich larvy.
 - b. Vosy se živí jiným hmyzem, larvy vos potřebují ke svému životu sladké šťávy, například nektar z květů.
 - c. Larvy vos se živí jiným hmyzem, který uloví dospělé vosy. Dospělé vosy se naopak živí sladkými šťávami.**
5. Z čeho staví buňky pro vývoj plodu včely medonosné a z čeho například vosy obecné?
 - a. Včely medonosné staví své buňky z vosku, vosy ze směsi dřeva a svých slin.**
 - b. Včely medonosné staví své buňky z papíroviny, vosy z tzv. vosího vosku.
 - c. Včely medonosné staví své buňky z vosku, vosy také.
6. Která z rostlin poskytuje pastvu hmyzu na podzim?
 - a. tavolník bílý
 - b. pámelník bílý**
 - c. šeřík obecný
7. Čím hmyz dýchá?
 - a. plícemi
 - b. žábami
 - c. vzdušnicemi**
8. Co není produkt včel medonosných?
 - a. vosk
 - b. mateří kašička
 - c. medovina**